

*Науковий керівник – ПОТРИВАЄВА Наталя,
докторка економічних наук, професорка, професорка кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РИНКУ АУТСОРСИНГОВИХ ПОСЛУГ

ПАЛЄЄВ Артем, аспірант
Спеціальність 073 Менеджмент
Миколаївський національний аграрний університет

***Анотація:** Висвітлено різні методики оцінювання ринку аутсорсингових послуг, включаючи кількісні та якісні підходи. Розглядаються аналіз попиту і пропозиції, SWOT-аналіз, PESTLE-аналіз, модель конкурентного середовища Портера, фінансовий аналіз та аналіз тенденцій. Основна увага приділяється їх сильним та слабким сторонам, гнучкості, можливості прогнозування та фокусу.*

***Ключові слова:** аутсорсинг, методики оцінювання, SWOT-аналіз, PESTLE-аналіз, фінансовий аналіз.*

Оцінювання ринку аутсорсингових послуг потребує комплексного підходу, що враховує як кількісні, так і якісні аспекти. Дослідники пропонують використовувати різноманітні методики оцінювання ринку аутсорсингу.

Назаренко С. М. вважає, що показник ефективності аутсорсингу визначається як різниця між витратами на здійснення певного процесу внутрішніми силами підприємства та витратами на передачу цього процесу сторонній організації. Також він вказує на можливість оцінювати аутсорсингові послуги шляхом порівняння собівартості виконання визначеної функції власними ресурсами із загальними витратами на придбання відповідної послуги у зовнішнього постачальника [1]. Потриваєва Н. В. основним підходом оцінювання ринку аутсорсингу вважає аналіз витрат на утримання штатних працівників порівняно з витратами на аутсорсингові послуги [2].

Деякі дослідники у своїх роботах акцентують увагу на тому, що для оцінки доцільності використання аутсорсингу слід орієнтуватися на кілька важливих критеріїв, таких як:

- порівняння витрат на внутрішнє виконання процесів із витратами на їх передачу стороннім підрядникам, врахування часу, необхідного для реалізації бізнес-процесів та доданої вартості;

- визначення точки беззбитковості та аналіз потенційної економії коштів завдяки передачі певних функцій на аутсорсинг;
- оцінка взаємозв'язку між основними та допоміжними функціями підприємства та їх вплив на ефективність основної діяльності [3].

Такі критерії дозволяють обґрунтовано підійти до прийняття рішень щодо аутсорсингу і сприяють підвищенню ефективності бізнесу.

Проте, усі вищеназвані підходи не дозволяють здійснити комплексну оцінку ринку аутсорсингових послуг. Для такої оцінки варто застосувати декілька методик, а саме: аналіз попиту та пропозиції, SWOT-аналіз ринку, PESTLE-аналіз, аналіз конкурентного середовища (модель Портера), аналіз фінансових показників, оцінка актуальних трендів ринку та оцінка ризиків. Для порівняння методик оцінювання ринку аутсорсингових послуг можна згрупувати методики за ознаками кількості та якості, глибини та деталізації, їх спрямованості (аналіз поточного стану або прогнозованого), аналізу ринку як цілого або окремих його аспектів, а також гнучкості методик (табл. 1).

Таблиця 1 Порівняльний аналіз методичних підходів до оцінювання ринку аутсорсингових послуг

Методика	Кількісність	Якісність	Гнучкість	Прогнозування	Фокус
Аналіз попиту і пропозиції	+	-	Середня	Часткове	Точковий аналіз
SWOT-аналіз	-	+	Висока	Обмежене	Внутрішній/зовнішній аналіз
PESTLE-аналіз	-	+	Висока	Середнє	Зовнішній аналіз
Аналіз конкурентного середовища (Портер)	-	+	Середня	Середнє	Конкуренція
Фінансовий аналіз	+	-	Низька	Обмежене	Кількісні показники
Аналіз тенденцій та прогнозів	-	+	Середня	Високе	Майбутнє ринку

Джерело: складено автором

SWOT і PESTLE є досить гнучкими і можуть бути застосовані як до окремих компаній, так і до ринку в цілому. Вони також можуть адаптуватися до

різних галузей і регіонів. Фінансовий аналіз і аналіз попиту і пропозиції менш гнучкі, оскільки залежать від доступності числових даних. Наприклад, складно провести детальний фінансовий аналіз для ринку, якщо немає відкритих даних або якщо ринок сильно фрагментований.

Для оцінки ринку аутсорсингових послуг важливо застосовувати комплексний підхід, що включає комбінацію кількісних та якісних методик. Проте, кількісні методи самі по собі не можуть надати повної картини. Тому якісні аналізи, такі як SWOT та PESTLE, стають незамінними для стратегічного планування та оцінки довгострокових перспектив. SWOT-аналіз дозволяє визначити сильні та слабкі сторони ринку, виявити потенційні загрози і можливості, які можуть вплинути на його розвиток. З іншого боку, PESTLE-аналіз орієнтується на зовнішні чинники, такі як політичні, економічні, соціальні, технологічні, правові та екологічні фактори, що можуть мати вплив на ринок аутсорсингу. Поєднання цих методик дає більш цілісне уявлення про поточну ситуацію та майбутні перспективи.

Отже, поєднання кількісних методів для точного оцінювання ринкових показників та якісних аналізів для стратегічного планування є оптимальним підходом до оцінки ринку аутсорсингових послуг.

Література

1. Назаренко С. М. Оцінка ефективності аутсорсингу інформаційних технологій. *Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток* : матеріали XII міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 27-28 травня 2020 р.). Харків : Харківський національний університет будівництва та архітектури, 2020. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/56088>
2. Potryvaieva, N., Palieiev, A. Accounting outsourcing as a modern effective tool of enterprise management. *Ukrainian Black Sea Region Agrarian Science*, 2023. № 27(3). p. 18–30. DOI: <https://doi.org/10.56407/bs.agrarian/3.2023.18>
3. Чиж Л.П., Хотєєва Н. В. Оцінка ефективності аутсорсингу управлінських функцій. *Інтелект XXI*. 2021. № 1. С. 64-67.

Abstract: *Different methods of evaluating the market of outsourcing services are highlighted, including quantitative and qualitative approaches. Supply and demand analysis, SWOT analysis, PESTLE analysis, Porter's competitive environment model, financial analysis and trend analysis are considered. The focus is on their strengths and weaknesses, flexibility, predictability and focus.*

Keywords: *outsourcing, evaluation methods, SWOT analysis, PESTLE analysis, financial analysis.*